

นโยบายการจัดการทางวัฒนธรรมชนพื้นเมือง (นิกริต)

ในประเทศมาเลเซีย*

The Cultural Management Policy for Indigenous People

(Negritos) in Malaysia

สิริพร สมบูรณ์บุรณ์**

Siriporn Somboonboorana

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นงานศึกษาชนพื้นเมือง กลุ่มนิกริต ที่มีการกระจายตัวอยู่ในตอนบนของ ประเทศมาเลเซีย โดยศึกษาการดำเนินนโยบาย ผลกระทบจากการดำเนินนโยบาย รวมถึงรูปแบบ และแนวทางการจัดการทางวัฒนธรรมต่อชนพื้นเมืองของประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการทางมานุษยวิทยาการประยุกต์ การเก็บข้อมูลภาคสนามแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม ณ หมู่บ้านสุไหงราฮูล ในเมืองเจลี ในเซตารัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง "การจัดการทางวัฒนธรรมชนเผ่าพื้นเมือง (มานิ)

ของประเทศมาเลเซียและประเทศไทย" ได้รับทุนสนับสนุนวิจัยจาก กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ปี พ.ศ. 2560

This research article is part of "The Cultural Management for Indigenous People (Mani) in Malaysia and Thailand", was funding supported by the Department of Cultural Promotion, Ministry of Culture, 2017.

** สาขาวิชาอาณานิคมศึกษา สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Department of Area Studies, School of Liberal Arts, Walailak University, Corresponding author,

E-mail: ssirip@gmail.com

กรณีศึกษาพบว่าชนพื้นเมืองหรือที่เรียกว่า “โอรังอัสลี” กลุ่มนิกริต (ยะโฮ) ที่กระจายอยู่ในพื้นที่ 5 รัฐ คือ รัฐกลันตัน รัฐเปรัก รัฐปาหัง รัฐเคดาห์และรัฐตรังกานู ได้รับการยอมรับเป็น “พลเมืองมาเลเซีย” ตามกฎหมายสถานะของโอรังอัสลีที่ประเทศมาเลเซียประกาศใช้ตั้งแต่เป็นเอกราชจากอังกฤษในปี ค.ศ. 1957 มาเลเซียมีนโยบายเข้าไปจัดการคนพื้นเมืองเหล่านี้อย่างเป็นระบบ โดยจัดตั้งหน่วยงานราชการที่เรียกว่า “กรมพัฒนาชนพื้นเมือง” เข้าไปจัดการและดำเนินการโครงการสวัสดิการต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมสุขภาพ โรงพยาบาล การศึกษา โรงเรียน การฝึกอาชีพ การสร้างนิคมและบ้านที่เป็นมาตรฐานให้อยู่ในที่ดินที่จัดสรรให้ ที่สำคัญความพยายามให้เปลี่ยนศาสนาเป็นอิสลาม เป็นต้น ทั้งนี้สืบเนื่องจากการรุกรานของรัฐในการเข้าไปจัดการพื้นที่เพื่อปราบปรามคอมมิวนิสต์ การล้มปทานพื้นที่ป่า การเกษตร และตัดต้นไม้ ทำให้รัฐต้องจำกัดพื้นที่ของคนกลุ่มนี้ ซึ่งได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพวิถีชีวิตของกลุ่มโอรังอัสลีในมาเลเซียเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่ง การประกอบอาชีพ การศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้การเข้ามาจัดการด้วยนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลมาเลเซียที่ดำเนินการมา ได้ถูกตั้งคำถามจากนักพัฒนาและนักสิทธิมนุษยชนว่า มีความเข้าใจวิถีชีวิตตลอดจนปัญหาของกลุ่มคนเหล่านี้แท้จริงหรือไม่ ประเด็นปัญหาของนโยบายด้านการรับรองสิทธิโอรังอัสลีของประเทศมาเลเซีย คือ การมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถดำรงอยู่ได้ในสังคม แต่กลับละเลยต่อโครงสร้างและความสัมพันธ์ทางสังคมของชนพื้นเมืองที่มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตต่างกัน รวมถึงสิทธิทางวัฒนธรรมชนพื้นเมือง โดยเฉพาะสิทธิในที่ดินทำกินอันสอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขาเหล่านั้นซึ่งล้วนแต่อยู่ภายใต้โครงสร้างของเศรษฐกิจการเมืองของชาติ

คำสำคัญ: โอรังอัสลี, ชนพื้นเมือง, นโยบายการจัดการทางวัฒนธรรม

Abstract

This paper focuses on the indigenous people of the Negritos group in northern Malaysia, to study the conditions and policy implementation, policy's impact and implementation as well as to study the forms and guidelines for cultural management of the indigenous of Malaysia. This qualitative study employed applied anthropological research methods in which field data were collected through semi-structured, in-depth interviews, and non-participant observations at Jahai group at Sungai Raoul Village (KG. Orangasli Sungai Rual), Jeli district of Kelantan, Malaysia.

In the study of indigenous people, known as "Orang Asli", Jahai group who live in 5 states: Kelantan, Perak, Pahang, Kedah and Terengganu and are accepted as "Malaysian citizens". The Legalization Period of Orang Asli which has led to policy-making and systematic management of the group established in 1957 after independent. In particular, there is a government agency called "Department of Indigenous Development" (JAKOA) that manages and operates various programs and welfare such as health promotion, hospitals, education, vocational training schools, building estates and standardized houses in the land allocated to, most importantly, efforts to convert them into Muslims, etc. are due to the encroachment of the state in managing the area. To suppress communism concessions for forest and agricultural areas, cutting trees, etc. , causes the state to limit the area of this group of people; thus, affecting career, economy, identity, in the way of life of the Orang Asli group in Malaysia. They have changed a lot, especially in the areas of settlement, career, education, etc. By with the management and policies of the Malaysian government, questions have been raised by NGO workers and human

rights persons whether they have fully understood Orang Asli's cultures and problems. Thus, the problem issues of the indigenous people in Malaysia are the government's policy in approving their indigenous rights but reducing the acknowledgment of the social structure and the relationships of those indigenous people that have their own unique traditional cultures, particularly in their livelihood under the economic and political structures of each nation-state.

Keywords: Orangasli, The Indigenous People, Cultural Management Policy

บทนำ

บทความวิจัยนี้ได้ให้ความสนใจศึกษาถึงนโยบายการจัดการทางวัฒนธรรมชนพื้นเมืองของมาเลเซีย ในช่วงมากกว่า 60 ปีที่รัฐบาลมาเลเซียได้ให้การรับรองสิทธิ “ชนพื้นเมือง” หรือที่เรียกว่า “โอรังอัสลี” (Orang Asli) ในภาษามลายู “โอลัง” หมายถึง “คน” ส่วน “อัสลี” หมายถึง “ดั้งเดิม” คำว่าโอรังอัสลีเป็นคำอย่างเป็นทางการที่รัฐบาลใช้เรียกกลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าพื้นเมืองมากกว่า 20 กลุ่ม ทั้งในกลุ่มหมู่เกาะและในคาบสมุทรของประเทศมาเลเซีย หากแบ่งตามกลุ่มภาษาศาสตร์ กลุ่มโอรังอัสลีสามารถจัดแบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก ๆ ดังนี้ กลุ่มนิกริต (Negritos) หรือเซมัง (Semang) กลุ่มเซโนย (Senoi) และกลุ่มโปรโตมาเลย์ (Proto Malays/ Melayu Asli) (Endicott, K., 2016: 2) ในปี ค.ศ. 2010 รัฐบาลของมาเลเซียได้มีการสำรวจจำนวนประชากรและครัวเรือนอย่างเป็นทางการ พบว่ามีกลุ่มชนพื้นเมืองหรือโอรังอัสลีในประเทศมาเลเซียประมาณร้อยละ 0.76 ของจำนวนประชากรมาเลเซียทั้งหมด 23.5 ล้าน

สำหรับในงานวิจัยนี้ได้ศึกษาเฉพาะกลุ่มนิกริต ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย หรือคาบสมุทรมาเลย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเงื่อนไขการดำเนินนโยบายและผลกระทบจากการดำเนินนโยบายที่มีต่อชนพื้นเมืองกลุ่มนิกริตในทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการทางมานุษยวิทยาการประยุกต์ ศึกษา

เอกสารที่ศึกษาเกี่ยวกับโอริงอัสลีโดยทั่วไป และเอกสารที่ศึกษาเฉพาะกลุ่มนิกริโต และการวิจัยภาคสนาม โดยการการสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วมและสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชนนิกริโต (กลุ่มยะโฮ) และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในหมู่บ้าน (กำปง) สุโงรูออล เมืองเจลี รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ในช่วงเดือนมีนาคม - มิถุนายน 2561 โดยการติดต่อผ่านหน่วยงานรัฐ กรมพัฒนาชนพื้นเมือง (JAKOA) เมืองเจลี รัฐกลันตัน ซึ่งรับผิดชอบหมู่บ้าน (กำปง) ของโอริงอัสลีจำนวน 4 หมู่บ้าน โดยมีหัวหน้ากลุ่มหรือกำปง คือ ดอเลาะ บิน เตราส เป็นหัวหน้ากลุ่มยะโฮ ที่ดูแล 4 หมู่บ้านหรือกำปง (Kampong) คือ กำปงมาก กำปงชูโงรูออล กำปงเซอเบอริงและกำปงกาลก ใช้การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมและสัมภาษณ์อย่างเจาะลึกกลุ่มโอริงอัสลีในพื้นที่ที่กลุ่มเหล่านี้อยู่อาศัย ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการกรมพัฒนาชนพื้นเมืองเขตเมืองเจลี รัฐกลันตัน และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ดูแลหมู่บ้านโอริงอัสลี รวมถึงชาวบ้านในละแวกใกล้เคียง เหตุผลที่ผู้ศึกษาศึกษาบริเวณพื้นที่นี้เนื่องจากบริเวณดังกล่าวในรัฐกลันตัน เป็นพื้นที่รอยต่อชายแดนประเทศไทยแถบเทือกเขาสันกะลาคีรี บริเวณนี้มีกลุ่มนิกริโตกระจายอยู่จำนวนมาก และส่วนหนึ่งก็ได้มีการอพยพย้ายถิ่นไปมาระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย

ขณะเดียวกันชนพื้นเมืองเหล่านี้ได้รับผลกระทบต่อการดำเนินวิถีชีวิตเช่นกัน จากงานของมาร์สัน (Masron et.al., 2013) กล่าวถึงช่วง 63 ปีที่ผ่านมามีประเด็นที่ทำนายของกลุ่มชนพื้นเมืองในมาเลเซีย พบว่าชนพื้นเมืองในคาบสมุทรมมาเลเซียมีการเปิดและเข้าถึงง่ายขึ้น มีการให้บริการต่าง ๆ ของภาครัฐเข้าไปให้การสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นด้านสาธารณสุข แม่และเด็ก การดูแลด้านทันตกรรม นโยบายความมั่นคง การศึกษาและการสื่อสาร แต่พบว่า ปัญหาใหญ่ของการเข้าไปจัดการเหล่านี้ไม่ได้มีการจัดการข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลเท่าใดนัก ปัญหาของพวกเขายังคงมีอยู่และยังถูกละเลยอีกเช่นเคย สิ่งที่พวกเขาต้องเผชิญคือ “การถูกขับไล่ออกจากพื้นที่” อันเนื่องมาจากการพัฒนาเข้ามารุกล้ำพื้นที่ป่าและทรัพยากรธรรมชาติที่พวกเขาต้องพึ่งพิง พวกเขาจึงได้รับผลกระทบอย่างมาก แม้ว่าจะมีหน่วยงานที่เข้ามาดูแลชนพื้นเมืองโดยตรง โดยเฉพาะด้านการศึกษาพบว่า การศึกษาของชนพื้นเมืองอยู่ในเกณฑ์ต่ำ การศึกษาในโรงเรียนไม่มีความเข้าใจ

วัฒนธรรมและชนบประเพณีของกลุ่มชนพื้นเมืองอย่างแท้จริง ส่งผลต่อเด็กกลุ่มเสี่ยงในบริบทของ ความทันสมัยและเผชิญหน้ากับปัญหารุนแรง

สำหรับกรอบแนวคิด “การจัดการทางวัฒนธรรม” (Cultural Management) ในที่นี้ผู้ ศึกษาหมายถึง การให้สถานะความเป็นพลเมือง การกำหนดทิศทางการสิทธิทางวัฒนธรรม และการที่ รัฐบาลยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมระหว่างชาติพันธุ์และกลุ่มชนพื้นเมืองต่าง ๆ สืบเนื่องจากรัฐบาลมาเลเซียได้มีพัฒนาการด้านนโยบายและการจัดการชนพื้นเมืองมาตั้งแต่หลัง ได้รับความเอกราชจากอาณานิคมจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น ผู้ศึกษาได้คำนึงถึงปัจจัยของการกำหนดนโยบาย ของรัฐมาเลเซีย และความพยายามของรัฐในการเข้าไปจัดการวัฒนธรรมของกลุ่มชนพื้นเมือง ในช่วงระยะต่าง ๆ ทำให้นโยบายต่าง ๆ ส่งผลกระทบและสร้างเงื่อนไขต่อการดำรงชีวิต ของชนพื้นเมืองของมาเลเซีย

การเข้าไปจัดการวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองเหล่านี้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้สะท้อนให้เห็นถึง ความพยายามของรัฐที่เข้าไปจัดการสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน รวมถึง ชนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อภายใต้แนวคิดของการเป็นพลเมืองที่เป็นส่วนหนึ่งของรัฐ ซึ่ง จำเป็นต้องดูแลรักษาและอนุรักษ์ แต่ขณะเดียวกันการปฏิบัติก็มีลักษณะย้อนแย้ง คือเป็น การทำลายวิถีชีวิตดั้งเดิมของกลุ่มชนพื้นเมือง และมีอคติต่อชนพื้นเมืองจากคนส่วนใหญ่ในสังคม

นิกริตไคในประเทศมาเลเซีย

หากจะแบ่งกลุ่มตามเชื้อชาติการศึกษา แบรินด์ (Brandt, S. H., 1961) เห็นว่า โอไรงอัลลีเชื้อสายนิกริตไค ซึ่งกระจัดกระจายตามพื้นที่ต่าง ๆ ในทวีปเอเชียและทวีปแอฟริกา แบ่งกลุ่มนิกริตไคออกเป็น 2 พวกคือ 1) พวกอัฟริกันนิกรอยด์ (African Negroid) เป็นนิกริตไคที่ อาศัยอยู่ในแถบทวีปแอฟริกา และ 2) พวกโอเชียนิคนิกรอยด์ (Oceanic Negroid) เป็นนิกริตไค ลูกผสมระหว่างพวกมองโกลอยด์ (Mongoloid) ออสตราลอยด์ (Australoid) และนิกรอยด์ (Negroid) สำหรับที่อยู่ในประเทศไทยและประเทศมาเลเซียจัดว่าเป็นกลุ่มโอเชียนิคนิกรอยด์ หาก เป็นการจัดแบ่งทางภาษาศาสตร์ จากการศึกษานักภาษาศาสตร์จอฟฟรีย์ เบนจามิน

(Benjamin, G., 1998) ในหนังสือ “Austroasiatic Subgroupings and Prehistory in the Malay Peninsula” เขาได้จัดแบ่งชื่อกลุ่มต่าง ๆ ของโอริงอัสลีในประเทศมาเลเซียที่สามารถรวบรวมได้ ประมาณ 19 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มมาฮี เมรี (Mah Meri) 2) กลุ่มซามะ เบริ (Semaq Beri) 3) กลุ่มเซเมลาย (Semelai) 4) กลุ่มเตเมาะ (Temoq) 5) กลุ่มเซมนาม (Semnam) 6) กลุ่มซบุม (Sabum) 7) กลุ่มละเหาะยี เฌ็งเฌ็ง (Lanoh JengJeng) 8) กลุ่มละเหาะยี ยีร์ (Lanoh Yir) 9) กลุ่มเตแมร์ (Temair) 10) กลุ่มเซมาย (Semai) 11) กลุ่มจาฮุต (Jah Hut) 12) กลุ่มเคนซุย (Kansiu) 13) กลุ่มคินตัก บ็อง (Kintaq Bong) 14) กลุ่มยะไฮ (Jahai) 15) กลุ่มเมนดริ (Mendriq) 16) กลุ่มบาแต็กเด๊ะ (BategDeq) 17) กลุ่มมินติล (Mintil) 18) กลุ่มบาแต็ก น็อง (Bateg Nong) 19) กลุ่มเซว็อง (Che Wong) (Benjamin, G. & Chou, C., 2002)

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มนิกริโตที่มีลักษณะรูปร่างเล็ก ผิวคล้ำ ผมหยิก หยอง¹ อาศัยกระจายอยู่ตามรัฐตอนบน และบริเวณรอยต่อชายแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ตามแนวเทือกเขาสันกาลาคีรีหรือติติวังซา และข้ามไปมาระหว่างไทยและมาเลเซีย แบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตามภาษาและลักษณะรูปร่าง เป็น 5 กลุ่มย่อย ดังนี้ กลุ่มคินตัก (Kintaq) กลุ่มเคนซุย (Kensiu) กลุ่มยะไฮ (Jahai) กลุ่มเมนดริค (Mendriq) และกลุ่มบาตัก (Batek) (Endicott, 2016: 2)

¹ งานของบุญเสริม ฤทธาภิรมย์ (2557, น. 45-46) ได้รวบรวมที่มาหรือหลักฐานของการเรียกชื่อ “กลุ่มนิกริโต” (Negritos) ในแถบแหลมมลายู ซึ่งมาจากรากศัพท์ภาษาสเปนหมายถึง Little Negro หรือนิโกรน้อย ซึ่งนักมานุษยวิทยาอังกฤษคือ วอลเตอร์ วิลเลียม สคีต (Walter William Skeat) และ ชาร์ลส์ออตโต แบลกเด็น (Charles Otto Blagden) (1906) ได้เรียกคนกลุ่มนี้ว่า “เซมัง” (Semang) ขณะที่กรมพัฒนาชนพื้นเมือง (JAKOA) ของมาเลเซียไม่ใช้คำเรียกว่า “เซมัง” แต่เรียกโดยรวมว่า “โอริงอัสลี” ซึ่งมีกลุ่มนิกริโตเป็นประเภท 1 ใน 3 ที่ถูกจัดแบ่งจากลักษณะรูปร่างหน้าตา การดำรงชีพรวมถึงการกระจายอยู่ในบริเวณต่าง ๆ ในมาเลเซีย

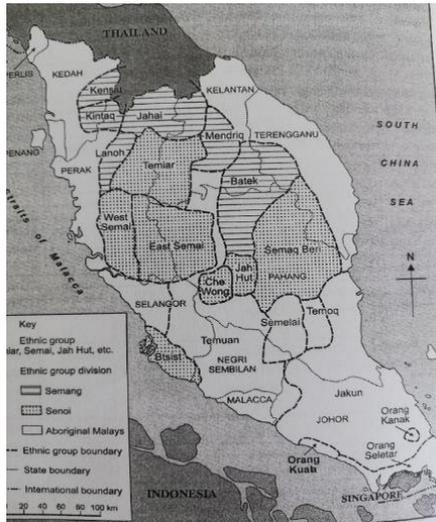
ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนกลุ่มนิกริตที่กระจายตามรัฐต่าง ๆ ในประเทศมาเลเซีย

กลุ่ม	การดำรงชีพ	รัฐ	จำนวนประชากร
คินตัก (Kintaq)	การเก็บของป่าและค้าขาย	เปรัก	234
เคนซุย (Kensiu)	การเก็บของป่าและค้าขาย	เคดะห์	280
ยะไฮ (Jahai)	การเก็บของป่าและค้าขาย	เปรักและกลันตัน	2,326
เมนดริค (Mendriq)	ไร่หมุนเวียนและการเก็บของป่า	กลันตัน	253
บาตัก (Batek)	การเก็บของป่าและค้าขาย	กลันตัน ปาหังและตรังกานู	1,359
รวม			4,452

ที่มา: Endicott (2016: 2-3)

จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มคินตัก เคนซุย และยะไฮกระจายตัวอยู่ทางตอนบนของมาเลเซียและชายแดนระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย ดังนี้ กลุ่มคินตักอยู่บริเวณรัฐเปรัก มีพื้นที่รอยต่อกับอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ประเทศไทย กลุ่มเคนซุยอยู่บริเวณรัฐเคดะห์ ที่มีพื้นที่รอยต่อกับอำเภอธารโต และอำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา โดยเฉพาะกลุ่มยะไฮเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดที่อยู่อาศัยบริเวณรัฐเปรักและกลันตันรอยต่อกับจังหวัดยะลาและนราธิวาส เป็นต้น

ภาพที่ 1 ภาพแสดงแผนที่การกระจายตัวของกลุ่มไอร์ังอัสลีในคาบสมุทรมลายูเซีย

ที่มา: Endicott (2016: 4)

นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 และ 19 พบว่ามีการรุกรานเข้าไปในพื้นที่ป่าของกลุ่มนิกริโตโดยชาวมลายูอพยพเข้ามาเป็นระยะ ๆ เพื่อจับตัวเป็นทาสและนำไปใช้งานของตนเอง รวมทั้งเพื่อการค้าหาสระหว่างประเทศ นิกริโตจากเผ่าต่าง ๆ ถูกฆ่าและถูกแย่งเอาลูกไปเลี้ยงเพียงคนเดียว ทำให้นิกริโตต้องหนีกลับเข้าไปในป่าลึก และพยายามหลีกเลี่ยงการติดต่อกับชาวมลายู หรือทำการติดต่อกับคู่ค้าที่ไว้วางใจมากที่สุด พวกเขาเกิดความกลัวและความคลางแคลงใจที่มีต่อชาวมลายู ทำให้เกิดการฝังใจกับความรู้สึกอันโหดร้าย และยังคงเป็นเรื่องเล่าที่พวกเขาเล่าสืบต่อกันมาแม้กระทั่งทุกวันนี้กลุ่มชนพื้นเมืองยังคงสอนเด็ก ๆ ให้กลัวและไม่ไว้วางใจคนนอกโดยเฉพาะชาวมลายู (Dentan, 1968; 1978)

กลุ่มนิกริโตหรือเซมังไม่มีศาสนา ความเชื่อแตกต่างกันไปแต่ละกลุ่ม ถึงอย่างนั้นก็มีความคล้ายคลึงกัน เช่น เชื่อว่าโลกเป็นจานที่วางอยู่บนหลังของงูใหญ่หรือเต่า เมื่อบนเป็นสวรรค์ที่เต็มไปด้วยดอกไม้และต้นไม้ ที่มีเสาหินเชื่อมกับพื้นโลก และเชื่อว่ามีสิ่งเป็นอมตะอาศัยอยู่ในเสาหินและใต้พื้นดิน บางคนเคยเป็นมนุษย์และบางครั้งก็กลับคืนสู่อำนาจแผ่นดินและปรากฏในความฝันของผู้คน สิ่งเหล่านี้ถูกนำมาเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ลม ฝน พายุ ต้นไม้หรือผลไม้

เป็นต้น จะสืบหลงโทษ เช่น ผู้ใดละเมิดข้อห้ามจะถูกลงโทษโดยเทพแห่งฟ้าผ่าผู้มีอำนาจโค่นล้มต้นไม้ มีเมฆ่าในโลกรของนรกที่ช่วยสนับสนุนเทพพระเจ้าแห่งฟ้าผ่า รวมถึงผู้ใหญ่ที่รองรับแผ่นดินที่สามารถทำให้เกิดน้ำท่วมรุนแรงได้ อีกทั้งพวกเขาเชื่อว่า การได้รับบาดเจ็บ การเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ โรคภัยไข้เจ็บ น้ำท่วม ฟ้าผ่า หรือถูกสัตว์ป่าทำร้าย เป็นต้น ล้วนแล้วแต่เป็นการถูกลงโทษจากสิ่งที่อยู่เหนือมนุษย์ ทำให้พวกเขาต้องมีกฎทางสังคมที่ควบคุมพฤติกรรมของคนในเผ่า เช่น ข้อห้ามทางเพศ ไม่ให้มีเพศสัมพันธ์กับญาติสนิท เป็นต้น (สิริพร สมบูรณ์บุรณะ, 2560)

พวกเขามีหมอผี ที่เรียกว่า “ฮาลา” (Hala) เป็นได้ทั้งชายหรือหญิง หมอผีเหล่านี้ได้รับการฝึกฝนผ่านความฝันของพวกเขา หมอผีเหล่านี้ใช้เพลง การนวด ยาสมุนไพรและเวทมนตร์คาถาต่าง ๆ เพื่อรักษาโรค ในพิธีบำบัดเพื่อรักษาโรคต่าง ๆ และการเข้าสู่สภาวะภวังค์หรือมีนงเป็นการแสดงถึงการหนีถ้อยสิ่งที่เหนือมนุษย์ เช่น การทำเสียงดังราวกับฟ้าร้อง การพูดถึงชื่อผู้อาวุโส เป็นต้น กลุ่มคนเหล่านี้ส่วนใหญ่เชื่อว่าเมื่อตายแล้วพวกเขาจะกลายเป็นเงาแห่งดวงวิญญาณที่ล่องลอยไปเกาะที่อยู่เบื้องหลังขอบโลกฝั่งขอบฟ้าตะวันตก ก่อนที่เงาแห่งวิญญาณจะออกเดินทาง บางครั้งกลายเป็นผีร้าย จึงมีการทำพิธีกรรมการฝังศพผู้ตายหรือใต้ต้นไม้ เพื่อปกป้องจากปีศาจร้าย

สำหรับการสร้างครอบครัว คู่แต่งงานจะเกิดจากการชอบพอกันเอง ส่วนพ่อแม่ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกคู่ครอง แต่มีข้อห้ามการแต่งงานของญาติสนิท การสมรสมักถูกกำหนดเมื่อคู่สามีภรรยาเริ่มอาศัยอยู่ด้วยกัน ฝ่ายเจ้าบ่าวมอบสินสอดให้กับครอบครัวของเจ้าสาวและมีข้อตกลงที่ฝ่ายเจ้าบ่าวจะต้องใช้เวลาปีหรือสองปีเป็นแรงงานให้กับครอบครัวเจ้าสาว หลังจากนั้นทั้งคู่ก็อาจสลับกันไปอยู่กับครอบครัวอีกฝ่าย ภายหลังจากการสลับการไปอยู่กับกลุ่มของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแล้ว เมื่อทั้งคู่มีลูกจะแยกตัวเป็นกลุ่มใหม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสและเงื่อนไข ซึ่งวิถีของพวกเขาก็ยังชอบการย้ายถิ่นเพื่อหาแหล่งอาหารใหม่อยู่เสมอ สำหรับการหย่าเป็นที่ยอมรับได้ในกรณีถ้าคู่ใดไม่มีลูกด้วยกัน

ในปัจจุบันจะเห็นว่า การเข้ามาจัดการรวมไปถึงนโยบายของรัฐบาลมาเลเซียที่ดำเนินการมาร่วมศตวรรษที่ผ่านมา สภาพวิถีชีวิตของกลุ่มโอริงอัลลีในมาเลเซียมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่ง การประกอบอาชีพ การศึกษา เป็นต้น

โอริงอัลลีกับการกำหนดสถานะทางกฎหมาย

แม้จะเป็นชนพื้นเมืองและถูกกำหนดว่าเป็น “ภูมิปุตรา” (Bumiputras) ของมาเลเซีย แต่โอริงอัลลียังคงมีสถานะด้อยโอกาสในสังคมมาเลเซีย พวกเขาไม่ได้รับสิทธิพิเศษใด ๆ ที่มีผลผูกพันตามรัฐธรรมนูญแก่ชาวชนพื้นเมือง รัฐธรรมนูญของมาเลเซียให้พลเมืองโอริงอัลลีพึงจะได้รับสิทธิและความคุ้มครองในการเป็นพลเมืองของประเทศและเสรีภาพในการนับถือศาสนา (รัฐบาลมาเลเซีย 1982 อ้างใน Endicott, K. & Dentan, R.K., 2004) อย่างไรก็ตามกฎหมายเกี่ยวกับชนพื้นเมืองได้ถูกร่างขึ้นในช่วงการปราบปรามคอมมิวนิสต์ ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มโอริงอัลลีออกจากอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ และยังมีผลบังคับใช้ทำให้รัฐบาลแต่งตั้งอธิบดีกรมพัฒนาชนพื้นเมือง (JAKOA) และมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบ ดังนั้น กรมพัฒนาชนพื้นเมืองจึงมีอำนาจควบคุมโอริงอัลลี โดยมีเจ้าหน้าที่ของกรมฯ เป็นผู้อนุญาตและควบคุมผู้คนที่ จะเข้าเยี่ยมชมหมู่บ้านโอริงอัลลี ทำให้กลุ่มโอริงอัลลีเองไม่สามารถทำอะไรได้หากไม่มีคำแนะนำและยินยอมจากกรมฯ

จนกระทั่งปี ค.ศ. 2002 กฎหมายมาเลเซียก็ไม่ยอมรับสิทธิในที่ดินของบรรพบุรุษชาวโอริงอัลลี ซึ่งกฎหมายที่ดินของประเทศมาเลเซียอันมีมาตั้งแต่ยุคอาณานิคมโดยรัฐเป็นผู้ถือครองทั้งหมดไม่อนุญาตให้โอริงอัลลีจัดและมีทะเบียนโฉนดที่ดิน รัฐยังคงถือครองที่ดินขนาดใหญ่ โดยไม่ได้ชดเชยให้กับผู้ที่สูญเสียที่ดิน ทำให้กลุ่มโอริงอัลลียังคงต่อสู้กับการถูกยึดที่ดิน แม้ว่าจะมีราชกิจจานุเบกษาที่คุ้มครองและสงวนไว้สำหรับโอริงอัลลี แต่รัฐก็นำพื้นที่เหล่านี้ให้นายทุนสัมปทานเป็นพื้นที่สวนยางพารา สวนปาล์ม น้ำมัน สัมปทานเหมืองแร่ รวมถึงสัมปทานป่าไม้ เป็นต้น ทำให้กลุ่มโอริงอัลลีต้องสูญเสียพื้นที่จำนวนมหาศาล ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา 83 ที่ให้รัฐมีอำนาจเพียงพอที่จะได้มาซึ่งที่ดิน

นโยบายและกฎหมายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับโอริงอัลลีถูกยกเลิกและถูกทำลาย คือ ทำอย่างไรให้กลุ่มโอริงอัลลีสามารถดำรงวิถีชีวิตด้วยเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ หลุดออกจากความยากจน เนื่องจากทุกวันนี้พวกเขาไม่สามารถถือครองที่ดินที่มั่นคงได้และมีการอพยพย้ายที่อยู่ใหม่ (Nicholas, 2002, pp. 38-39) นอกจากนี้โครงการพัฒนาไม่ได้มีการทำข้อมูลให้ถูกต้องและตรงตามความต้องการของกลุ่มโอริงอัลลี และการคุ้มครองของรัฐบาลกลับยิ่งตอกย้ำการไม่มีเสียงของกลุ่มโอริงอัลลี เพราะรัฐเองได้แย่งชิงทรัพยากร ที่ดิน ของชาวพื้นเมืองไป โดยแปลงให้เป็นสวนยางพารา ปาล์ม น้ำมัน มีระบบการล้มปทานต่าง ๆ การสร้างสาธารณูปโภค เช่น ทางหลวง และโครงการต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งยิ่งเพิ่มภัยอันตรายและความเสี่ยงให้กับกลุ่มโอริงอัลลีมากตามไปด้วย ดังนั้น กฎหมายที่ออกมาเพื่อคุ้มครองและปกป้องจึงเสมือนเป็น “การควบคุม” มากกว่า

ในแง่ของวิถีชีวิตปัจจุบันพบว่า แม้จะมีหน่วยงานของรัฐที่ดูแลรับผิดชอบโดยตรง แต่อัตราความยากจนและไร้การศึกษาที่สูง ซึ่งความล้มเหลวของการพัฒนานี้มาจากการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาตามนโยบายของรัฐบาล ดังนั้นนโยบายรัฐจึงสร้างเครื่องมือที่จะนำมาใช้กับการพัฒนากลุ่มโอริงอัลลี คือ การเปลี่ยนวิถีคิดและทัศนคติของกลุ่มโอริงอัลลี ในปี ค.ศ. 2005 รองนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวกับผู้นำโอริงอัลลีว่า “ความท้าทายที่สำคัญที่สุดของการพัฒนา คือ การทำให้ประชาชนเปลี่ยนความคิดและทัศนคติ ถ้าประชาชนไม่ยอมเปลี่ยนแล้ว เราก็ไม่สามารถพัฒนาประเทศชาติไปด้วยกันได้” ทำให้กลุ่มโอริงอัลลีได้เห็นถึงความล้มเหลวที่ไม่ยอมเปลี่ยนนี้ ไม่ใช่เฉพาะชุมชนพวกเขาเท่านั้นแต่รวมถึงประเทศชาติอีกด้วย กลุ่มโอริงอัลลีมองว่าพวกเขาต้องเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมและให้ยอมรับความทันสมัย

เงื่อนไขจัดการวิถีชีวิตของกลุ่มโอริงอัลลี

สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เริ่มส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของโอริงอัลลี ในปี ค.ศ. 1920 มาจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมอย่างไม่มีการวางแผนงานซึ่งส่งผลกระทบต่อป่า จึงมีการกำหนดเขตอุทยานแห่งชาติขึ้นครั้งแรกที่ Taman Negara National Park อยู่ในเขต 3 รัฐ รัฐปาหัง รัฐกลันตันและรัฐตรังกานู ซึ่งมีการประกาศเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งแรกในพระราชบัญญัติ

ปี 1938/1939 เพื่อสงวนสัตว์ป่า ทั้งนี้ ผลกระทบของการขยายพื้นที่เกษตรกรรมรวมถึงการกำหนดเขตของชนพื้นเมือง การสำรวจพบว่า ทรัพยากรมีความจำเป็นต่อชาติพันธุ์นิเวศและสิ่งแวดล้อมของชนพื้นเมือง อย่างไรก็ตาม ผู้พิทักษ์ดูแลป่าไม่สนใจหรือเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรที่มีผลต่อการใช้ชีวิตของชนพื้นเมือง กลับมุ่งเน้นเรื่องการจัดสรรที่ดินให้กับชนพื้นเมืองจนทำให้เกิดการจำกัดพื้นที่ เกิดการถกเถียงกรณีอุทยานแห่งชาติในการปกป้องผลประโยชน์ของชนพื้นเมือง และการจัดการการใช้ประโยชน์จากป่าไม้และสัตว์ป่าที่เหมาะสม การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐจนถึงปัจจุบันยังมองว่า ชนพื้นเมืองเป็นผู้ทำลายป่าโดยการทำการเกษตรกรรมแบบเลื่อนลอย

ในทศวรรษที่ 80 มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในประเทศมาเลเซียอย่างมาก ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อชนบทและส่วนที่เกี่ยวกับชนพื้นเมืองอย่างสูง ทำให้ชนพื้นเมืองกลายเป็นตัวแทนทางการเมืองตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา แต่มีนัยยะสำคัญอย่างยิ่งหลังจากที่มีการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (United Nations Conference on Environment and Development: UNCED)

ในปี ค.ศ. 1992 ทั่วโลกหันมาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความรู้และสิทธิของชนพื้นเมือง เนื่องจากปัญหาการถูกแย่งชิงที่ดินและสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ทำให้ชนพื้นเมืองเริ่มยื่นข้อเสนอสู่รัฐบาลถึงข้อกังวลและการอ้างสิทธิ จึงทำให้กลุ่มประชาสังคม อันประกอบด้วยกลุ่มชนพื้นเมือง นักพัฒนา นักวิชาการด้านสิทธิ ได้มีบทบาทในการนำประเด็นและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการถูกละเลยของรัฐบาลที่มีต่อชนพื้นเมือง ต่อมาในปี ค.ศ. 1989 เกิดองค์กรขึ้นภายใต้ชื่อว่า "Center for Orang Asli Concerns" ก่อตั้งโดย โคลิน นิโคลาส (Colin Nicholas) ที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนชนพื้นเมือง

ด้วยความตระหนักถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทั่วทั้งสังคม และปัญหาของชนพื้นเมืองเริ่มได้รับสนใจผ่านสื่อต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดการรับรู้เรื่องต้นทุนการพัฒนาชนกลุ่มน้อยในวงกว้าง โดยเฉพาะในกลุ่มชนพื้นเมือง โคลิน นิโคลาส (Nicholas, 2002) นักกิจกรรมผู้รณรงค์เรื่องสิทธิของโอรังอัซลีได้เรียกกระบวนการนี้ว่า "เป็นกระบวนการแย่งชิงทรัพยากรอย่างชอบธรรม" โดยการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติและที่ดินที่ได้รับการจัดสรรจาก

เจ้าของดั้งเดิม และไม่ต้องกลับไปหาชุมชนในส่วนของกลไกการชดเชย อันส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาชีวิตของชนป่าทำให้กล่าวได้ว่า “พวกเขา (สังคมหลัก) นำมาซึ่งจุดจบชีวิตของพวกเขา บนหนทางการมีชีวิตอยู่ของพวกเขา” (Lye, 2011)

รูปแบบและแนวทางการจัดการทางวัฒนธรรมต่อโอริงอัสลีในมาเลเซีย

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงาน ในเมืองเจลี กล่าวถึงการจัดตั้งหน่วยงานที่เข้า มาดูแลชนพื้นเมืองหรือโอริงอัสลีทั่วประเทศ เรียกว่า “กรมพัฒนาชนพื้นเมือง”(Department of Orang Asli Development) หรือภาษามาลายู (JabatanKemajuan Orang Asli: JAKOA)² เป็นหน่วยงานรัฐของมาเลเซียที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลกิจการของชนพื้นเมืองหรือโอริงอัสลี (Orang Asli) อยู่ภายใต้กระทรวงการพัฒนาชนบทและการพัฒนาสหกรณ์ของมาเลเซีย และกลุ่ม โอริงอัสลีได้ถูกจัดจำแนกตามแนวคิดภูมิบุตรา (Bumiputras) ซึ่งมีสถานะที่แสดงถึงความเป็น ชนพื้นเมืองของประเทศมาเลเซีย มีสิทธิทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองร่วมกับชาวมาเลย์และ ชาวพื้นเมืองของซาบะห์และรัฐซาราวัก อย่างไรก็ตามสถานะนี้โดยทั่วไปไม่ได้กล่าวถึงในรัฐธรรมนูญ

² ถูกจัดตั้งขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1954 เดิมชื่อว่า “กรมกิจการชนพื้นเมือง” (The Department of Aboriginal Affairs) (JHEOA) ทั้งนี้สืบเนื่องจากในช่วงประกาศภาวะฉุกเฉินมาอยู่ ปี ค.ศ.1948 - 1960 กลุ่มโอริงอัสลีกลายเป็นองค์ประกอบ สำคัญของความมั่นคงแห่งชาติ เช่นเดียวกับพวกเขาได้ให้ความช่วยเหลือแก่กองทัพมาเลย์ที่สามารถเอาชนะผู้ก่อการร้าย คอมมิวนิสต์ได้ รัฐจึงมีการริเริ่มโครงการบริหารจัดการ 2 โครงการเพื่อให้สำคัญและปกป้องอัตลักษณ์ของกลุ่มโอริงอัสลี การริเริ่มก่อตั้งกรมชนพื้นเมือง (Department of Aborigines) เมื่อปี ค.ศ. 1950 และได้มีการประกาศใช้กฎหมาย ชนพื้นเมืองต่อมาในปี ค.ศ. 1954 หลังจากเป็นนิสราภาพจากอาณานิคมอังกฤษ การพัฒนาโอริงอัสลีกลายเป็นจุดประสงค์หลัก ของรัฐบาลที่รัฐบาลใช้นโยบายบูรณาการกับกลุ่มโอริงอัสลีเข้าอยู่ในสังคมมาเลเซียกว้างขึ้นในปี ค.ศ. 1961 โดยมี วัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ของกรมฯ คือการจัดความยากจนในกลุ่มโอริงอัสลี การส่งเสริมสุขภาพ การศึกษาและการพัฒนาวิถี ชีวิตของพวกเขา ดังนั้น ในปีค.ศ. 1997 พบว่าประชากรโอริงอัสลีร้อยละ 80 ของกลุ่มโอริงอัสลีทั้งประเทศมาเลเซียอยู่ใน เกณฑ์ความยากจนต่ำ นับว่าอัตราส่วนนี้สูงมากเมื่อเทียบกับอัตราความยากจนของประเทศ ถึงร้อยละ 8.5 ในเวลานั้น กรมฯ มีหน่วยงานย่อยที่ให้บริการในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ โรงพยาบาล ศูนย์ฝึกอบรม พิพิธภัณฑสถานและห้องสมุดที่กอมบอก (Gombak) มีสำนักงานสาขาประจำรัฐ 6 แห่งซึ่งครอบคลุม 4 รัฐหรืออำเภอ 4 แห่งดังนี้ ปาหังและเปรัก/ เคนดะห์และกลันตัน/ ตรังกานู ยะโฮร์และเนกรีเซมบีลัน/ มะละกาและสลังงอร์/ วิลยะฮ์เปอร์เซกูตัน ซึ่งสาขาเหล่านี้มี 36 เขตการปกครองและ 133 โครงการ (Project) (Masron, T. et.al, 2013)

สำหรับกฎหมายบางอย่างที่เกี่ยวกับโอริงอัลลีเป็นประมวลกฎหมายที่ดินแห่งชาติ ค.ศ. 1965 พระราชบัญญัติเรื่องการอนุรักษ์ที่ดิน ค.ศ. 1960 พระราชบัญญัติเรื่องการคุ้มครองสัตว์ป่า ค.ศ. 1972 พระราชบัญญัติเรื่องอุทยานแห่งชาติ ค.ศ. 1980 และที่สำคัญที่สุด คือ พระราชบัญญัติเกี่ยวกับชนพื้นเมือง ค.ศ. 1954 กำหนดให้จัดตั้งและกำหนดเขตที่ดินสำหรับกลุ่มโอริงอัลลี นอกจากนี้ พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังรวมถึงอำนาจที่ผู้อำนวยการของกรมฯ สามารถออกคำสั่งให้กลุ่มโอริงอัลลีออกจากพื้นที่สงวนดังกล่าวด้วยดุลยพินิจและให้รางวัลแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบตามดุลยพินิจของตนด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ ในส่วนของกองการวิจัยและข้อมูลนั้นไม่ได้ทำการวิจัยเอง แต่เป็นการเก็บรวบรวมรายงานการวิจัยและสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยนักวิชาการภายนอก ซึ่งจะเน้นความรับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ งานเหล่านี้ได้ลดน้อยลงนับตั้งแต่ขบวนการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ที่ยอมจำนนต่อรัฐ โดยในปัจจุบันมุ่งให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ศาสนาอิสลามให้กับกลุ่มโอริงอัลลี (Jimin et al., 1983)

ในการดำเนินงานของกรมฯ พบว่า การทำงานมีลักษณะจากบนสู่ล่าง (top-down) กลุ่มโอริงอัลลีมีส่วนร่วมน้อยมากในโครงการแต่ละโครงการ โดยที่นโยบายของกรมฯ ไม่อนุญาตให้กลุ่มโอริงอัลลียอมรับหรือปฏิเสธโครงการนั้น ๆ ได้ ไม่มีกลไกการรับฟังการสะท้อนกลับของกลุ่มซึ่งเจ้าหน้าที่เองยอมรับว่า โครงการแต่ละโครงการที่นำเข้าไปไม่ได้สะท้อนถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

ตัวอย่างกรณีโครงการที่ไม่ได้สะท้อนถึงความรู้สึกของประชาชนอย่างละเอียดอ่อน คือ นักวางแผนมองว่าโอริงอัลลีควรมีบ้านที่ "ทันสมัย" และได้มาตรฐาน จึงออกแบบบ้านตามมาตรฐานของกรมฯ เป็นแบบบ้านชาวมาเลย์ขนาดเล็กรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าประกอบด้วย เสาขนาดสั้น มีระเบียงด้านหน้าห้องนั่งเล่น / ห้องนอน 1 ห้องหรือ 2 ห้องและห้องครัวด้านหลัง ส่วนประกอบสำเร็จรูปทำจากไม้ราคาถูกที่มีหลังคาเหล็กกุกกุก กรมฯ ไม่ปรับเปลี่ยนแผนเพื่อให้เหมาะสมสภาพท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือความประสงค์ คุณสมบัติบางอย่างของบ้านมาตรฐานจึงเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาสำหรับทุกคนเช่นหลังคาโลหะลอนซึ่งทำให้บ้านร้อนในวันที่มีแดดและเสียงดังน่ากลัวระหว่างพายุฝนฟ้าคะนอง (Dentan, 2001, pp.7-8) "เป็นลักษณะทั่วไปสำหรับผู้รับบ้านเหล่านี้ใน

การสร้างบ้านแบบดั้งเดิมสำหรับการใช้ชีวิตประจำวันควบคู่ไปหรือติดกับบ้านที่สร้างไว้ล่วงหน้า ในกรณีดังกล่าวบ้านสมัยใหม่มักใช้สำหรับจัดเก็บของและนำเสนอแก่ผู้มาเยือน" (Mohd Tap, 1990, p.90)

ภาพที่ 2 ภาพแสดงภาพบ้านที่ "ทันสมัย" ตามแบบมาตรฐาน

การวางแผนจากรัฐบาลกลาง จากบนลงล่างจึงทำให้เกิดโครงการต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นที่นิยมและไม่ยั่งยืน ขณะที่พนักงานระดับล่างของกรมฯ ไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์เพราะกลัวกระทบโอกาสและความมั่นคงในการจ้างงาน (Mohd Tap, 1990, p.3)

การวางแผนการจัดการโครงสร้างผ่านกรมฯ หรือ JAKOA ได้กำหนดวัตถุประสงค์หลัก ๆ ไว้ดังนี้

1. ด้านการแพทย์และสาธารณสุข มีการจัดตั้งโรงพยาบาลและคลินิกในพื้นที่ รวมถึงหน่วยแพทย์เคลื่อนที่
2. ด้านการศึกษา การจัดตั้งโรงเรียนในหมู่บ้าน เพื่อให้เด็กอ่านออกเขียนได้ รวมถึงการจัดหลักสูตรอาชีพเสริม
3. ด้านบูรณาการทางการเมือง นโยบายด้านความมั่นคงและการป้องกันการเข้าร่วมกับขบวนการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ การแต่งตั้งผู้นำหมู่บ้านอย่างเป็นทางการ มีเงินเดือนให้

4. ด้านเศรษฐกิจสมัยใหม่ การสนับสนุนระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการค้าขาย การรับจ้างแรงงาน รวมถึงการสนับสนุนการปลูกพืชเศรษฐกิจ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น

5. ด้านกระบวนการกลายเป็นอิสลาม (Islamization) การนำกลุ่มโอริงอัสลีเข้าร่วมความเป็นมาตรฐานเดียวกันกับกลุ่มชาวมลายู และกระแสหลักของสังคมมาเลเซีย คือ การเป็นอิสลาม แผนและนโยบายการจัดการเหล่านี้นำไปสู่ความต้องการพัฒนาและทำให้โอริงอัสลีเป็นประชากรของประเทศมาเลเซียอย่างแท้จริง แม้จะนำเข้าสู่ความเป็นกฎหมายแล้ว แต่ก็ยังมีช่องว่างของการปฏิบัติต่อคนกลุ่มนี้ในสังคมเช่นกัน (Nobuta, 2008).

ผลจากการดำเนินนโยบายการจัดการทางวัฒนธรรมต่อโอริงอัสลี

ดังจะเห็นว่ามาเลเซียได้นำหลักการรัฐสวัสดิการในการดูแลกลุ่มโอริงอัสลีในรูปแบบ "นิคมชนพื้นเมือง" โดยมีกรมพัฒนาชนพื้นเมือง (JAKOA) ของมาเลเซียเข้าไปดูแลโดยตรง นับตั้งแต่สมัยรัฐบาลอาณานิคมของอังกฤษภายใต้บัญญัติของชนพื้นเมือง 1954 ('Ordinance') อย่างไรก็ตาม กรมฯ เองยังดำเนินนโยบายซ้ำ ๆ โดยอิงจากการสืบสายเลือดบิดาและ "การรวมกลุ่มตามธรรมชาติ" จนได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่สามารถปกป้องสิทธิของโอริงอัสลีได้ จนกระทั่งในช่วงภาวะฉุกเฉินหรือการปราบปรามขบวนการโจรจีนคอมมิวนิสต์มลายา ทางกรมฯ จำเป็นต้องรับผิดชอบในการย้ายโอริงอัสลีออกจากป่าด้านในสู่ขอบด้านนอกเพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถควบคุมพวกเขาได้ วัตถุประสงค์ของนโยบายนี้คือการกำจัดอิทธิพลของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จึงส่งผลให้เกิดนโยบายและการปฏิบัติการในรูปแบบโครงการต่าง ๆ เข้าไปจัดการทางวัฒนธรรมของโอริงอัสลี คือ การทำให้กลายเป็นอิสลาม การปฏิรูปเศรษฐกิจ และการจัดการระบบการศึกษา เป็นต้น

รัฐพยายามที่จะทำให้ครอบครัวในถิ่นที่อยู่ของโอริงอัสลีมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการปลูกพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าวและผลไม้เพื่อการค้า โดยปกติเจ้าหน้าที่ระดับล่างจะทำหน้าที่เป็นผู้จัดงานและเป็นแรงจูงใจให้กับโครงการ ชักชวนให้สมาชิกและชุมชนถางและเผาป่าเพื่อเพาะปลูกในพื้นที่ประมาณ 50-100 เอเคอร์ ซึ่งแต่ละครอบครัวจะได้รับการจัดสรรที่ดิน

ประมาณ 4-6 เอเคอร์ นอกจากนี้ทางกรมฯ ได้จัดหาเครื่องมือที่จำเป็น เช่น ต้นกล้า ยาฆ่าวัชพืช และปุ๋ย ส่วนชาวบ้านเป็นผู้ใช้แรงงานทางกรมฯ จะจ่ายค่าจ้างรายวันให้เพียงเล็กน้อย สำหรับกลุ่มที่เพิ่งตั้งถิ่นฐานใหม่ ทางกรมฯ จะให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจเพิ่มในรูปแบบของการปันผลให้ จวบจนกระทั่งต้นไม้เริ่มสร้างรายได้ประมาณห้าปี

เป้าหมายของกรมฯ คือ เปลี่ยนผู้เข้าร่วมโครงการให้กลายเป็นเกษตรกรที่พึ่งพาตนเอง และตั้งหลักแหล่งถิ่นฐานภายในห้าปี โดยจำเป็นต้องพัฒนาการปลูกยางพารา ปาล์ม น้ำมัน และพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น กรมฯ จึงควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน โดยการเข้าไปบริหารจัดการในแต่ละครัวเรือนทำการเกษตร เลี้ยงสัตว์ ในพื้นที่จัดสรรให้ และจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รองรับ เช่น โรงเรียน หอพักคลินิกทางการแพทย์ ร้านสหกรณ์ สำนักงานบริหารและการจัดการอาคารเอนกประสงค์ และถนนทางเข้าชุมชน แต่ละครอบครัวได้รับการจัดสรรที่ดินสำหรับยางพารา ปาล์ม น้ำมัน และผลไม้ประมาณ 2 เอเคอร์เพื่อเป็นพื้นที่ดินสำหรับปลูกบ้านและที่ทำมาหากิน

แม้ว่าความพยายามที่สำคัญของกรมฯ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจของไอร์ังอัลลีให้เป็นอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการปลูกพืชพืชพาณิชย์ กรมฯ เองก็ได้เน้นการให้ความรู้และการฝึกอบรมแก่ไอร์ังอัลลีมากขึ้น เพื่อให้มีรายได้ประจำและรายได้นอกภาคเกษตร ในปี ค.ศ. 1989 อดีตรองอธิบดีกรมฯ ได้กล่าวถึงเป้าหมายทางเศรษฐกิจของกลุ่มไอร์ังอัลลีว่า "ถ้าพวกเขาสามารถพัฒนาการเกษตรเพื่อการเกษตรสมัยใหม่และเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมการผลิตและภาคบริการชุมชนก็จะถือว่าเป็นอิสระ"

จากการสังเกตในบริเวณกำแพงหรือชุมชนที่ไอร์ังอัลลีอาศัยอยู่เป็นพื้นที่ป่าหรือนิคมที่รัฐจัดสรรที่ดินให้ มีการปลูกบ้านตามรูปแบบที่รัฐกำหนด แต่ขณะเดียวกันข้างบ้านหรือหลังบ้านจะมีกระท่อมไม้เล็ก ๆ ที่ต่อเติมด้วยไม้อย่างง่าย ๆ จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านบอกว่า บ้านหลังเล็กไม่พอสำหรับลูก ๆ ที่แต่งงานและมีครอบครัว ทำให้พ่อแม่ที่อายุมากแล้วจึงสร้างกระท่อมอาศัยอยู่ข้าง ๆ ซึ่งตนเองก็ชอบด้วย

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่รัฐพยายามเข้าไปมีอิทธิพล คือ การเปลี่ยนศาสนาให้โอรังอัสลีนับถือ ศาสนาอิสลามและยึดหลักการของศาสนาอย่างเคร่งครัด รวมถึงการให้ความรู้ทางวิชาชีพ เช่น การเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา การสอนแต่งหน้า จักสานต่าง ๆ เป็นต้น ทำให้วิถีชีวิตของโอรังอัสลีถูกจัดการ และเปลี่ยนแปลงตามนโยบายของรัฐ แม้ว่ามุมมองของกลุ่มโอรังอัสลีบางส่วน โดยเฉพาะผู้นำจะ มองว่าเป็นความสะดวกสบาย มีสวัสดิการที่ทางภาครัฐจัดสรรให้ มีสิทธิและเสียงในฐานะตัวแทน ภาคประชาชน แต่ข้อจำกัดที่เกิดขึ้นคือ อาหารไม่เพียงพอ ค่าใช้จ่ายสูง ไม่สามารถหาอาหารในป่า ได้ ชาวบ้านไม่มีงานทำ ซึ่งมุมมองเช่นนี้ทำให้เกิดข้อจำกัดในการดำรงชีพตามธรรมชาติ จาก การสัมภาษณ์โต๊ะบาติน ดอลาะห์ หัวหน้าหมู่บ้าน (นามสมมติ), **สัมภาษณ์**, วันที่ 23 มิถุนายน 2559 กล่าวว่า “หากมีการเรียกหรือให้ไปทำอะไรต้องไปทำงานตามที่ทางสำนักงานฯ สั่งการมา” รวมถึง “การเดินทางไปกรีดยางหรือตัดปาล์มในที่ดินจัดสรรทำให้ต้องเดินทางไกลจากบ้าน” เป็นต้น ทำให้ วิถีชีวิตของกลุ่มตนเปลี่ยนไป อยู่กับที่ ไม่สามารถเข้าป่าล่าสัตว์ได้ตามธรรมชาติ จึงมีชาวบ้าน หลายคนที่ออกไปทำงานรับจ้างนอกชุมชนและบางส่วนไม่กลับมาอีกเลย

นอกจากนี้ภายในกำแพงยังมีโรงเรียนและมัสยิดเพื่อรองรับการให้ความรู้แก่เด็กและผู้ใหญ่ ทั้งด้านการฝึกอาชีพ การเสริมทักษะต่าง ๆ การสอนหนังสือตามมาตรฐานการศึกษาของ ประเทศ ความเป็นพลเมืองมาเลย์ รวมถึงหลักการทางศาสนาที่ถูกต้อง แม้ว่าในช่วงแรกนโยบาย การเปลี่ยนให้เป็นพลเมืองมาเลย์อย่างสมบูรณ์นั้นจะมีการต่อต้าน แต่รัฐเองก็ได้พยายามปรับปรุง ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและประเพณีของกลุ่มโอรังอัสลีนั้น ๆ จนเกิดการยอมรับและ ดำเนินการตามนโยบาย รวมถึงการให้โอกาสทางการเมือง โดยให้ผู้นำของโอรังอัสลีในแต่ละกำแพง ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสภาตำบลท้องถิ่น มีสิทธิในการออกเสียงและแสดงความคิดเห็นอันเป็น ผลประโยชน์ต่อกลุ่มของตนเองได้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้นำกำแพงได้เล่าให้ฟังถึงสถานการณ์หลัง การเลือกตั้ง “เพิ่งเข้าไปประชุมในสภาฯ มา ผิดหวังที่พรรคที่ผมสนับสนุนไม่ได้ (พรรคอัมโน) แต่ ไม่เป็นไรเพราะยังงั้นแล้วพวกเขาต้องช่วยพวกเขาอยู่ดี” แต่ขณะเดียวกันหากเป็นการสัมภาษณ์ในเชิงลึกที่มีเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน JAKOA อยู่ด้วยพวกเขาจะไม่ค่อยพูดคุยกับเรามากนัก ซึ่ง จำเป็นต้องพูดคุยกันในช่วงที่ไม่มีเจ้าหน้าที่อยู่ นอกจากนี้ ผู้ศึกษาได้พบ ลุงใจ (นามสมมติ),

สัมภาษณ์, วันที่ 25 มิถุนายน 2559 โอริงอัลลีที่เกิดในเมืองไทย แถบอำเภอยะลาและย้ายมาอยู่กับพี่ชายซึ่งเกิดในมาเลเซีย และเป็นหัวหน้าก๊อปปี้ เมื่อเจอกับพวกเราซึ่งเป็นคนไทย ลุงใจดีใจและถามหาขนม อาหาร รวมถึงยาจากไทย พร้อมบอกว่า “ยาไทยดีมาก และหากมีเวลาให้ช่วยกันบริจาคอาหาร ยาและเสื้อผ้าให้พวกเขาด้วย” นี้อาจเป็นเพียงแค่บทสะท้อนหนึ่งของกลุ่มโอริงอัลลีที่อยู่ห่างไกลความช่วยเหลือของรัฐ และไม่สามารถทำมาหากินหรือดำรงชีพได้ตามวิถีของตนได้

จากการศึกษาของนัวร์แมน โนวัค (Nowak, 2016) มองว่า ภายใต้โครงการการกลายเป็นมาเลย์ (Malayization) เป็นนโยบายการสร้างชาติให้เข้ามาอยู่ภายใต้การปกครองแบบมลายู ทั้งนี้การสร้างชาติมาเลเซียจำเป็นต้องกำหนดกรอบการทำงานของรัฐบาล ตามนโยบายสังคมนิยมเป็นศูนย์กลาง ผลที่ตามมาของวัฒนธรรมมลายูนั้นกลายเป็นสิ่งสำคัญในการเป็นตัวแทนของอุดมการณ์ของประเทศมาเลเซียอันก่อให้เกิดวิกฤตการณ์สร้างช่องว่างระหว่างชาติพันธุ์ และความสัมพันธ์กับกลุ่มชนพื้นเมืองที่ไม่ใช่ภาษามลายู การจัดการกลุ่มชาติพันธุ์ของรัฐได้รับมรดกมาจากยุคอาณานิคม ดังนั้นโอริงอัลลีจึงถูกละเลยตัวตนที่แท้จริง รวมถึงได้รับการจัดลำดับชั้นทางสังคมขั้นต่ำสุดในสังคมนิยม

ดังนั้น นโยบายทางสังคมของรัฐจึงมีเป้าหมายเพื่อ “ความทันสมัย” โดยมีวัฒนธรรมมลายูเป็นศูนย์กลางและมุ่งเน้นนโยบายเศรษฐกิจใหม่ จากข้อสังเกตของนิโคลัส (Nicholas, 1990) “เกี่ยวกับเรื่องของจิตวิญญาณ โอริงอัลลีที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อในวิญญาณและผี ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตที่เหนือธรรมชาติหรือดวงวิญญาณของบรรพบุรุษของชุมชนที่อาศัยอยู่กับดินหรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติบนที่ดินของบรรพบุรุษในชุมชน ขณะที่นโยบายรัฐ และการครอบงำของรัฐ จากผลกระทบจากนโยบายบูรณาการและการดำเนินการของกรมฯ นับตั้งแต่ 6 ทศวรรษที่ผ่านมาผ่านการแทรกแซงโดยกรมฯ ถูกดำเนินการอย่างโง่เขลา โอริงอัลลีมักจะบ่นว่าเจ้าหน้าที่ของกรมฯ ซึ่งเป็นชาวมาเลย์เกือบทั้งหมดมักแสดงออกถึงทัศนคติที่ไม่สุภาพ แสดงความเป็นเจ้านายและหยิ่งยโส ผลของนโยบายดังกล่าวและวิธีการดำเนินงานนโยบายดูเหมือนจะเป็นการให้ความสำคัญกับทุกคน แต่ยังคงซุกซ่อนความยากจน ปัญหาเรื่องสุขภาพ รวมถึงสภาพโรงเรียนของกลุ่มโอริงอัลลีไว้ใต้พรม”

แม้ว่ารัฐบาลมาเลเซียเองจะพยายามมีนโยบายการจัดการกลุ่มโอรังอัสลี และพยายามแก้ไขปัญหามากมาย ให้เป็นไปได้ด้วยดี แต่ปัญหาเรื่องที่ยังคงมีอยู่ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา รวมถึงสร้างความเข้าใจความต้องการและปัญหาอย่างแท้จริงของกลุ่มโอรังอัสลี

นโยบายการจัดการชนพื้นเมือง แม้ว่าต่างฝ่ายต่างมุ่งหวังการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถดำรงอยู่ได้ในสังคม แต่ภายใต้นโยบายการจำแนกกลุ่มชนพื้นเมืองได้นำไปสู่การบูรณาการทางชาติพันธุ์ภายใต้ต้อคอาพพของรัฐบาล โดยขาดมิติการให้ความสำคัญกับสิทธิทางวัฒนธรรมชนพื้นเมืองซึ่งมุ่งให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างเคารพ

ดังนั้น จะเห็นว่า การปฏิบัติต่อชนพื้นเมือง คือ การทำให้ความแตกต่างของกลุ่มชนพื้นเมือง (ที่เกิดจากตนเองและจากเงื่อนไขทางสังคมและประวัติศาสตร์) กลายเป็นความเหมือนกัน (Normalization) ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ เพราะหากมองที่การจัดการสิทธิการเข้าถึงทรัพยากรและสิทธิทางวัฒนธรรมแล้วเป็นไปไม่ได้ที่จะใช้มาตรฐานเดียวกันได้กับทุก ๆ ชนพื้นเมือง (Kuper, 2005, pp.389-390) และที่สำคัญการดำรงอยู่เพื่อความอยู่รอด ไม่ว่าจะเป็นการสืบทอด การสงวนรักษาและฟื้นฟูของวัฒนธรรมชนพื้นเมือง รัฐไม่เห็นความสำคัญ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากไม่ใช่เป้าหมายสำคัญทางการเมืองและเศรษฐกิจหลักที่จะรับประกันทางกฎหมายหลักได้ ดังนั้น สิทธิทางวัฒนธรรมและสิทธิต่าง ๆ ของชนพื้นเมืองจึงยังคงเป็นเรื่องยากตามหลักปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของชนพื้นเมืองที่รัฐทั้งสองจะนำไปใช้หรือทบทวนอย่างจริงจัง

การตั้งคำถามสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของชนพื้นเมืองในสองมุมที่แตกต่างกัน ว่าอะไรคือ “ความเป็นชนพื้นเมือง” (being indigenous) พบว่า ในแต่ละท้องถิ่นของแต่ละประเทศมีการให้นิยามที่แตกต่างกัน และ “มีการให้นิยามมโนทัศน์อันเป็นสากลของชนพื้นเมืองอิงกับเรื่องสิทธิมนุษยชนอย่างไร?” คำถามทั้งสองนี้มีการถกเถียงกันหลังจากกระแสการตื่นตัวของโลกตระหนักถึงสิทธิของชนพื้นเมืองได้เริ่มขึ้น พร้อมกับที่รัฐบาลในแต่ละประเทศเริ่มให้ความสนใจกับนโยบายพัฒนาวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการติดขัดในเรื่อง การประสานงานระหว่างหน่วยงานและระเบียบข้อกฎหมายที่แต่ละหน่วยงานถือปฏิบัติไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้ชนพื้นเมืองไม่มีความมั่นคงเรื่องที่อยู่อาศัยและการดำรงชีพ โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรม

การท่องเที่ยวที่เบียดขับที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน จึงยังคงมีช่องว่างระหว่างนโยบายและการปฏิบัติให้ไปในทางเดียวกัน รวมไปถึงผู้ปฏิบัติในระดับต่าง ๆ และหลายหน่วยงานไม่เปลี่ยนกระบวนทัศน์เรื่อง “ความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมระหว่างกลุ่มคนในสังคมมาเลย์” และมองว่า เป็นเรื่องปกติที่ชนกลุ่มน้อยต้องปรับตัวตามคนกลุ่มใหญ่ของสังคมนั้น ๆ แม้ว่าพวกเขาไม่ได้รับสิทธิของการเป็นพลเมืองอย่างเต็มที่อันพึงจะได้รับ การได้สิทธิในการอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ดั้งเดิมกับการมีหน่วยงานที่เข้าไปจัดการด้านสวัสดิการและสาธารณูปโภคพื้นฐานอันเหมาะสมกับวิถีชีวิต ทำให้รัฐและคนท้องถิ่นที่อยู่รอบ ๆ พื้นที่ป่าส่วนหนึ่งให้ความสนับสนุน ช่วยเหลือและดูแล ขณะเดียวกันหน่วยงานของรัฐบางหน่วยงานและนายทุนจากภายนอกที่ไม่มีความผูกพันกับพื้นที่นั้น ๆ รวมถึงนโยบายที่มุ่งสร้างเศรษฐกิจมหภาค จะไม่ได้มองคนกลุ่มนี้เลย ทำให้ความมั่นคงในชีวิตความเป็นอยู่และสิทธิความเป็นพลเมือง รวมถึงสิทธิทางวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองเหล่านี้ปราศจากความชัดเจนและสิ้นคลอน

บทสรุป

อย่างไรก็ตามจะพบว่านโยบายต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยรัฐ ส่งผลให้มีโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เข้าไปพัฒนากลุ่มโอริงอัสลี ผนวกกับพื้นที่ป่าที่เป็นแหล่งอาหารน้อยลง ทำให้กลุ่มโอริงอัสลีต้องปรับตัว ไม่ว่าจะเป็นอาชีพ การออกจากบ้านเข้าสู่เมือง การเปลี่ยนศาสนา เพื่อสร้างการยอมรับ ขณะเดียวกันพวกเขามีสถานะพลเมืองชั้นสองของสังคมมาเลย์ ถูกทำให้ต้องสร้างอัตลักษณ์เสมือนว่าพวกเขามีความเหมือนกัน ทั้งที่จริงกลุ่มชนพื้นเมืองมีอัตลักษณ์ ความเชื่อ และวิถีที่แตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากภาพของการแสดงในพิพิธภัณฑ์โอริงอัสลีซึ่งไม่สามารถกล่าวได้ชัดเจนว่าเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มใดหรือเผ่าใด แต่มักจะจัดการแบบภาพรวม ๆ ว่าคนเหล่านี้คือ “โอริงอัสลี” ของมาเลเซีย นอกจากนี้โครงการพัฒนาที่มีการดำเนินการไม่ได้ทำข้อมูลให้ถูกต้องและตรงตามความต้องการของกลุ่มโอริงอัสลี และจากการคุ้มครองของรัฐบาลยิ่งตอกย้ำการไม่มีสิทธิมีเสียงของกลุ่มโอริงอัสลี เพราะรัฐเองได้แย่งชิงทรัพยากรรวมถึงที่ดินของกลุ่มชนพื้นเมืองไป เพื่อ

แปลงให้เป็นสวนยางพารา ปาล์มน้ำมัน ระบบการสัมปทาน การสร้างสาธารณูปโภค เชื้อเพลิง ทางหลวง และโครงการต่าง ๆ ซึ่งยิ่งเพิ่มภัยอันตรายและความเสี่ยงให้กลุ่มโอริงอัลลีมากขึ้น แม้ว่ากฎหมายโดยหลักออกมาเพื่อคุ้มครองและปกป้องพวกเขา แต่ความจริงกลับเสมือนเป็น “การควบคุม” มากกว่า

ชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลมาเลเซียมีนโยบายและแผนงานพัฒนาช่วยเหลือ แต่ปัญหาหลาย ๆ อย่างก็ยังคงดำรงอยู่ อาทิ การไม่ยอมรับในอัตลักษณ์และการมีตัวตนในฐานะเป็นชนพื้นเมือง และการขาดการเคารพในสิทธิทางวัฒนธรรม (Cultural Right) ส่งผลต่อการถูกกีดกันทางวัฒนธรรม ภาษาและวิถีชีวิต การส่งเสริมด้านเศรษฐกิจเช่นการจัดสรรที่ทำกิน การส่งเสริมปลูกพืชเศรษฐกิจ ทำให้พวกเขาต้องพึ่งพาระบบเศรษฐกิจจากภายนอก มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประกาศเขตป่าสงวนและป่าอนุรักษ์ทับที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินของชุมชน การอพยพโยกย้ายชาวบ้านออกจากพื้นที่คุ้มครอง การจำกัดการพัฒนาในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามนโยบายการจัดการชนพื้นเมืองของประเทศที่ผ่านมา แม้ว่าต่างมุ่งหวังถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถดำรงอยู่ได้ในสังคม แต่ภายใต้ต้นนโยบายการจำแนกกลุ่มชนพื้นเมืองได้มุ่งไปสู่นโยบายการบูรณาการทางชาติพันธุ์ภายใต้องค์ภาพของชาติ โดยขาดมิติการให้ความสำคัญกับสิทธิทางวัฒนธรรมชนพื้นเมือง สิทธิทางวัฒนธรรมชนพื้นเมืองมุ่งให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขาอย่างให้ความเคารพ

ข้อเสนอแนะ:

แนวทางการจัดการสิทธิทางวัฒนธรรมชนพื้นเมือง (นิกริโต)

ในประเทศมาเลเซียที่เหมาะสมและยั่งยืน

1. การส่งเสริมความเป็นเจ้าของ แนวคิดของชนพื้นเมืองและการประเมินคุณค่าของพวกเขา ควรเชื่อมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มโอริงอัลลี เพื่อร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ การศึกษาและมาตรการสร้างความตระหนักรู้ต่อชนพื้นเมือง เพื่อต่อสู้กับทัศนคติและอคติเชิงลบ

ที่มีต่อชนพื้นเมือง และการประเมินมูลค่าวัฒนธรรมการปฏิบัติรวมถึงความรู้ของชนพื้นเมือง เพื่อสนับสนุนความยั่งยืนของประเทศ

2. ควรแยกและให้ความสำคัญกับ “สิทธิทางวัฒนธรรม” และ “สิทธิความเป็นพลเมือง” เนื่องจาก “ความเป็นพลเมือง” ทำให้กลุ่มชนพื้นเมืองโอริงอัลลีเหล่านี้ตกอยู่ในกรอบของความเป็นพลเมืองที่ต้องเข้าสู่ระบบการศึกษา การถูกเกณฑ์ทหาร หรือการเมือง ทำให้ระบบคิดของพวกเขาถูกปรับเปลี่ยนไปจากธรรมชาติความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ของกลุ่มตนเอง

3. ควรให้ความสำคัญกับพื้นที่ป่า ซึ่งเป็นชีวิตของกลุ่มโอริงอัลลี รัฐควรมีนโยบายควบคุมและปกป้องพื้นที่ป่า ไม่ควรมีการสัมปทาน ปกป้องการบุกรุกจากภายนอก ซึ่งทำให้สูญเสียความสมดุลของระบบนิเวศ

4. ควรได้รับสิทธิแห่งความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ซึ่งมีหลักประกันว่าจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐและได้รับการปกป้องจากกฎหมายสำหรับการดำรงชีวิตตามประเพณีหรือวัฒนธรรมของตน

5. การจัดสวัสดิการและกองทุน “ชนพื้นเมือง” โดยมีประชาสังคมชนพื้นเมืองเป็นผู้ดูแลเฉพาะ บนพื้นฐานของการกำหนดนโยบายและส่งเสริมการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม การศึกษา กฎมณียา และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชนพื้นเมืองโดยตรง

6. การปรับเปลี่ยนวิธีคิด (Change the Mindset) ของนักการเมืองและข้าราชการทุกระดับ ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ให้เกิดความเข้าใจชนพื้นเมืองและสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อพวกเขา รวมถึงการลดช่องว่างของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

บรรณานุกรม

บุญเสริม ฤทธาภิรมย์. (2557). **เงาภาคใต้ของไทยเป็นเผ่าเซมังไม่ใช่ซาไก**. สตุล: โรงพิมพ์การ.

สิริพร สมบูรณ์รุ่งระณะ. (2560). “มานิ”: คำถามเรื่องชนพื้นเมืองกับสิทธิทางวัฒนธรรมใน
สังคมไทย”. **วารสารไทยคดีศึกษา**, 14 (1), 299-338.

Brandt, John H. (1961). **The Negrito of Peninsular Thailand**. Bangkok: Siam
Society Part11, 30.

Benjamin, G. (1998). **Austroasiatic Subgroupings and Prehistory in the Malay
Penninsula**. Hawaii: The University Press of Hawaii.

Benjamin, G. & Chou, C. (2002). **Tribal Communities in the Malay World:
Historical, Cultural and Social Perspectives**. Singapore: Institute of
Southeast Asian Studies.

Dentan, R. K. (1968). **The Semai: A Nonviolent People of Malaya**. New York: Holt,
Rinehart and Winston.

Dentan, R. K. (1978). Growing Up in a Nonviolent Context: The Semai Case. In A.
Montague (ed), **Learning Nonaggression**. New York: Oxford University Press.

Dentan, R. K. (2001). A Vision of Modernization: An Article on a Drawing by Bah
Rmpent, Child of the Sengoi Semai, a Traditionally Nonviolent Indigenous
People of the Malaysian Peninsula. **Anthropology and Humanism**, 26(1), 3-15.

Endicott, K. and Dentan, R. K. (2004). **Ethnocide Malaysian Style: Turning
Aborigines into Malays**. Retrieved from
<http://www.magickriver.net/ethnocide.htm>.

Endicott, K. (2013). Introduction: Revisiting the “Negrito” Hypothesis: A
Transdisciplinary Approach to Human Prehistory in Southeast Asia.
Human Biology, 85(1), 5-20.

Endicott, K. (ed.) (2016). Introduction. in Endicott, K. (ed.), **Malaysia’s Original People:
Past, Present and Future of the Orang Asli**. (pp.1-38). Singapore: NUS Press.

- Jimin B. Idris, Mohd Tap Salleh, Jailani M. Dom, Abd. Haliam Haji Jawi, Md. Razim Shafie. (1983). **Planning and Administration of Development Programmes for Tribal Peoples (The Malaysian Setting)**. Kuala Lumpur: Jabatan Hal Ehwal Orang Asli.
- Kuper, A. (2005). **The Reinvention of Primitive Society: Transformations of a Myth**. (2nd ed.). London: Routledge.
- Lye, Tuck-Yo. (2011). A History of Orang Asli Studies: Landmarks and Generations. **Kajian Malaysia**, 29 (1), 23-52.
- Lye, Tuck-Yo. (2013). Making Friends in the Rainforest: “Negrito” Adaptation to Risk and Uncertainty. **Human Biology**, 85(1), 416-443.
- Masron, T et al. (2013). Orang Asli in Peninsular Malaysia: Population, Spatial Distribution and Socio-Economic Condition. **Journal of Ritsumeikan Social Science and Humanities**. 6, 75-115.
- Mohd Tap, S. (1990). **An Examination of Development Planning among the Rural Orang Asli of West Malaysia**. (Thesis of Doctor’s Degree, University of Bath).
- Nicholas, C. (1990). In the Name of the Semai? The State and Semai Society in Peninsular Malaysia. In L. T. Ghee and A. G. Gomes. (Eds.). **Tribal Peoples and Development in Southeast Asia**. (pp. 68-88) Kuala Lumpur: Department of Anthropology and Sociology, Universiti Malaya.
- Nicholas, C. (2002). Organising Orang Asli Identity. In G. Benjamin and C. Chou (ed.), **Tribal Communities in the Malay World: Historical, Cultural and Social Perspectives**. (pp.119-136). Leiden: IAS and Singapore: ISEAS.
- Nicholas, C. (2010). **Orang Asli Rights Problems Solutions**. Kuala Lumpur: Suruhanjaya Hak Asasi Manusia Malaysia.

- Nobuta, T. (2008). **Living on the Periphery: Development and Islamization among the Orang Asli**. Kyoto: Kyoto University Press.
- Nowak, N. (2016). **Avatars of Orang Asli Identity: The Construction and Re-Construction of Social Identity among the Indigenous Peoples of the Malaysian Peninsular**. (Thesis of Master's Degree, University of Passau).
- Skeat, W.W. and Blagden, C.O. (1906). **Pagan Races of the Malay Peninsula**. London. Macmillan, (2 Vols. Reprinted 1966). London: Frank Cass.
- UN Declaration Rights of Indigenous People. (2007). **United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples**. Retrieved from <https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/declaration-on-the-rights-of-indigenous-peoples.html>.

Translated Thai References

- Bunserm Ritthapirom. (2008). **Ngoa in the Southern of Thailand as the Semang, not Sakai**. Satul: Pakan Publishing. [in Thai].
- Siriporn Somboonboorana. (2017). "Mani": The Questions on Indigenous People and Cultural Rights in the Thai Society. **The Journal of the Thai Khadi Research Institute**. 14 (1) January – June. [in Thai].
- โต๊ะบาติน ดอเลาะห์ หัวหน้าหมู่บ้าน (นามสมมติ), วันที่ 23 มิถุนายน 2559. สัมภาษณ์.
ลุงใจ (นามสมมติ), วันที่ 25 มิถุนายน 2559. สัมภาษณ์.